

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

22. An liceat praevenire aggressorem, & eum, prius quam invadat,
occidere? Ex p. 5. tr. 4. r. 5.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76432)

iniuriam repellere. Et confirmatur à simili. Si meus proximus sua culpa & prodigalitate devenit in extremam necessitatem, ego teneor illi succurrere: ergo etiam si ego mea culpa me constituerim in illo periculo non tamen poterit alter me occidere, & ego possum licite me defendere. Obseruandum est tamen, quòd si adulter, vel laceffitor prauident pericula mortis futura ex actione propria, peccat certe peccato homicidij in corde suo, quando tale periculum prauident nihilominus statuit se in illò constituere. At verò postea in ipò periculo positus, non amittit ius defendendi se, imò tunc illi est maior ratio se defendendi, donec doleat de peccato, quod non est ita facile in illo conflictu & perturbatione animi. Ita Bannez. Et post illum Rodriq. in *sum. tom. 1. c. 2. 20. n. 2.* vbi sic ait. [Puede cada vno matar al que le acomete, no pudiendo de otra manera librarse, aunque le ayre dado ocasion para le acometer, llamandole cobarde, o desafiandole con palabras de afrenta. Esta conclusion tiene Mercado contra Nauarra, la qual se prouena; por que aunque el acometedor tuuo ocasion para salir, empero injusticia y peccado comete en ello. Y aunque la parte acometida hizo mal en darle ocasion tan virgente, empero justamente se defende; y assi si el que acomete lo haze justamente, como lo hazen los ministros de justicia, acometiendo a los delinquentes que dieron ocasion con sus delitos para ello, no es licito al acometido de defenderse. Y notese esta razon, por que es eficaz, y no responde a lo que trae Nauarro, por que se funda en vna autoridad de Cayetano mal entendida del, como lo aduertie Nauarra; Ni mi intento aqui es gaffar tiempo en declarar a Cayetano, sino en declarar las razones que dan luz al Confessor.] Ita Rodriguez, quicquid in contrarium asserat Nauarrus *c. 1. §. 7.*

RESOL. XXII.

An liceat prouenire aggressorem, & eum prius quam inuadat occidere: Ex part. 5. tr. 4. Ref. 5.

Sup. hoc supra in ref. 5. §. An liceat, & infra leg. duas Ref. seqq. & ex ref. 4. §. Notandum est. In principio.

§. 1. **N**Egatiue responder Syluius in 2. 2. *D. Th. q. 64. art. 7. quæritur 6.* Prouenire enim inimicum non te inuadentem non est te defendere, nemini autem privato licet alium occidere, nisi in necessariam defensionem: ergo non licet inimicum proueniendo ipsum occidere. Maior patet, quia defensio fit per repulsionem violentiæ, vbi autem necdum infertur violentia, ipsa non proprie repellitur. Confirmatur, qui prouenit inimicum dumtaxat paratum, nondum patitur vim; si ergo illum occidit, non dicitur vim vi repulisse, ac per consequens non occiderit vim vi repellendo. Carterum hec non ita sunt accipienda, quasi is qui iuste est se defensus teneatur expectare vt prius percutiatur ab inuafore, sed ratum dicimus, quòd non possit prouenire illum, qui solum est paratus ad inuadendum, nullo autem modo inuadit, nec inuadere incipit; verò inuafor aliquid agat quod meritò censeri possit aggressio, vel aggressio nis inchoatio; inuafor potest se tueri moderate, & si aliter euadere nequeat, potest ipsum interficere. Quando autem hoc fit, ex rerum, temporum, personarumque circumstantiis iudicabit prudens Confessarius, neque potest vna quadam regula doceri. Ita ille: & ante illum Nauarr. *c. 1. §. num. 2. & Salorius in 2. 2. q. 64. art. 7. contr. 1. concl. 3.*

1. Sed affirmatiuam sententiam docet Molina *de iust. tom. 4. tract. 5. diff. 12. n. 2.* vbi probat quòd quando aliquis nondum aggreditur homicidium, aggredi tamen & exequi illud decreuit, esse illum interficere, antequam aggrediatur, quando nisi ita interficiatur, periclitetur vita eius quem aggredi decreuit, qui vel postea

non effugiet eam mortem, vel maximum est periculum quòd eam non effugiet. Dicendum est igitur ad dubium propositum, fas esse interficere eum, qui nos interficere decreuit, quando aliter non patet via euadendi mortem, graue periculum mortis, quod nequitia illius ex decreto nobis imminet, siue qui id ita decreuit, dicendus iam aggressor sit, siue non, id enim quæsitio est de vocabulo. Huius sententia videtur esse Cocuar. *Clement. si furiosus. part. 3. §. 2. n. 3.* cum multis alijs, quos citat. & Tullius in *orat. pro Milone*, vbi an. Oblituisci non potest indices, insidiatorem iure interficere posse. Eam verò aperte probat ratio, quam precedente disputatione confestim, vnicuique enim id licet efficere iure naturali, quod alterius nequitia medium est effectum necessarium ad suam propriam vitæ conseruationem, nihil impediens, quòd id fit auferre ab illo alio vitam, eo quòd charitatis ordine præferre vnicuique possit conseruationem suæ vitæ propriæ, vitæ alterius, præsertim quando nequitia illius alterius factum est id medium necessarium ad suam vitam conseruandam, quo fit, vt quando iniusto alterius decreto, quo iniuste auferre decreuit ab illo vitam, factum est, huius medium necessarium ad suam vitam conseruandam, eamve à verisimili mortis periculo erundam, illum anteuertere interficiendo illum prius, licitum id huic fit, siue ille alius ob id decretum dicendus sit aggressor, siue non. Neque enim idcirco fas est interficere iniustum aggressorem, quia aggreditur, sed quia aggressione constituit iniuste in discrimine vitam aggressiui, vt nulla alia pateat via ad eam erundam ab eo periculo, nisi illum interficiendo: quo fit vt si solo decreto, aut quacumque alia ratione similiter ponat quis iniuste vitam alterius in discrimine, neque alia pateat huic via ad eam ab tali discrimine erundam, quam illum interficiendo, possit licite eum interficere. Et hæc omnia docet Molina *vbi supra*, ex qua doctrina solues aliqua dubia in particulari. Quæro igitur.

RESOL. XXIII.

An si Petrus per famulum, vel sicarium statuit Paulum occidere, licitum sit Paulo, si non habeat viam suam euadendi, prouenire, & occidere Petrum? Et in textu huius Resolutionis alij casus in exemplum adducuntur, in quibus quis potest prouenire, & occidere. Ex part. 5. tr. 4. Ref. 6.

§. 1. **N**Egatiuam sententiam docet Malderus in 2. 2. *D. Th. tr. 3. c. 1. dub. 7. assert. 1. vbi sic ait.* Veritas tibi licet dominum nec prouenire, quicquid nonnulli dixerint, famulum tamen, qui iustus iam accedat, aut in insidijs positus reperiretur, licet prouenire, imò etiam si solum separaret, modò aliud nò sit effugium. Sic ille & post illum Syluius in 2. 2. *D. Th. q. 64. art. 7. quæritur 5. leg. 2.* Sed affirmatiuam sententiam tenet Bannez in 2. 2. *q. 64. a. 7. concl. 2.* vbi sic asserit. Postquam iam aggressor fecit aliquam actionem parando mihi insidias, quas ego aliter effugere non possum, nisi occidendo illum, tunc licitum est mihi medio tempore, antequam meum infert damnum, occidere insidiantem, etiam si pro tunc quietus sit. Ratio est, quia tunc, proprie loquendo, est defensio vitæ meæ: nam profectò, moraliter loquendo, ille est actualis aggressor, & sic, v. g. potest mulier aduultera occidere maritum, de quo certa est, quòd iam habet vel venenum paratum, vel gladium, aut aliquid simile; tunc enim vim repellit, moraliter loquendo, quoniam physice pro tunc ipse maritus nihil agit. Si militer licitum est mihi occidere hominem qui vocat se tuum vt me occidat, si non habeam aliud medium, quo